

Ο δημοφιλέστατος άγιος της ορθοδόξου Εκκλησίας

/ [Πεμπουσία](#)· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Ο άγιος Νικόλαος είναι ένας εκ των πιο αγαπητών αγίων της ορθοδόξου εκκλησίας και η τιμή και μνήμη του είναι διαδεδομένη τόσο στην Ανατολή όσο και στη Δύση. Το μέγεθος της τιμής του αγίου φαίνεται και στο γεγονός ότι είναι συνδεδεμένος με το μυστήριο της Θ. Ευχαριστίας, παρότι δεν είναι συντάκτης και ποιητής της.

Συγκεκριμένα κατά την προσκομιδή προβλέπεται ειδική μερίδα για τους ιεράρχες και τον άγιο Νικόλαο ειδικότερα. Επιπρόσθετα μια από τις λειτουργικές ημέρες της εβδομάδας, η Πέμπτη, εκτός από ημέρα αφιερωμένη στους Αποστόλους είναι αφιερωμένη και στον άγιο Νικόλαο. Δεν είναι λίγοι δε οι ναοί που τιμώνται στη μνήμη του, ένα ακόμα δείγμα της οικουμενικής αναγνώρισης του.

Πάντως παραμένουν άγνωστα τα αίτια της ραγδαίας ανάπτυξης της δημοτικότητας του αγ. Νικολάου. Ήταν ένας άγιος που δεν μαρτύρησε για την πίστη του, δεν συνέγραψε θεολογικά κείμενα, κατάφερε όμως να γίνει ένας από τους πιο αγαπητούς πατέρες της Εκκλησίας μαζί με τους Τρεις Ιεράρχες. Η αλήθεια είναι ότι ήταν δραστήριος και δυναμικός και κράτησε το ποίμνιό του μακριά από αιρετικές διδασκαλίες. Έκανε θαύματα και επενέβη προς υποστήριξη των αδυνάτων έστω κι αν ήταν ενάντια σε ανθρώπους της εξουσίας. Από τα πιο γνωστά συμβάντα της ζωής του είναι η ιστορία με τις τρεις φτωχές κόρες, η ιστορία των τριών στρατηγών και πολλές άλλα σχετικά με τη θάλασσα.

Όσον αφορά την καλλιτεχνική παραγωγή και πώς προσέλαβε και αποτύπωσε το βίο και τα θαύματα του Αγίου μπορούμε να πούμε ότι ξεκινά πολύ νωρίς. Χτίζεται ναός προς τιμήν του τον 6ο αι. στα Μύρα και τον 7ο αι. τον βρίσκουμε σε φορητή εικόνα μαζί με τον Χρυσόστομο, τον Πέτρο και τον Παύλο. Και οι τέσσερις φορούν αρχιερατική ενδυμασία και κρατούν Ευαγγέλιο. Τρανή απόδειξη για την θέση που καταλαμβάνει ο αγ. Νικόλαος από νωρίς στη συνείδηση της Εκκλησίας.

Ο εικονογραφικός κύκλος του βίου του αγίου Νικολάου αποτελείται από ένα κεντρικό πυρήνα βασικών σκηνών που επαναλαμβάνονται και συναντώνται συχνά στα περισσότερα παραδείγματα φορητών εικόνων που διασώζονται. Ο κεντρικός πυρήνας αποτελείται από έξι σκηνές που αφορούν στα βασικά γεγονότα της ζωής του αγίου Νικολάου τα οποία είναι τα εξής:

- Η γέννηση του αγ. Νικολάου
- Η εκπαίδευση του αγ. Νικολάου
- Η χειροτονία του αγ. Νικολάου
- Η ιστορία των τριών παρθένων
- Η ιστορία των τριών στρατηγών
- Θαλασσινά θαύματα

Ι.Μ. Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος, 18ος αι.

Δευτερεύουσες σκηνές έρχονται να συμπληρώσουν τον κεντρικό αυτό πυρήνα και να δημιουργήσουν μία ποικιλία εικονογραφικών συνόλων με πολλές παραλλαγές.

- Η γέννηση και το λουτρό του Αγίου
- Οι γονείς του Νικολάου τον παραδίδουν στον γραμματοδιδάσκαλο του
- Ο Άγιος χειροτονείται διάκονος
- Ο Άγιος χειροτονείται ιερέυς
- Ο Άγιος χειροτονείται επίσκοπος
- Η σωτηρία των τριών αθώων από τον Άγιο
- Ο Άγιος ενυπνιάζων τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο
- Οι τρεις στρατηγοί μπροστά στον αυτοκράτορα
- Ο Άγιος σώζει μια γυναίκα από ερπετό
- Ίαση παραλυτικού
- Η γραία δίνει το ελαιοδοχείο στον καπετάνιο του πλοίου
- Η καταστροφή του ελαιοδοχείου μετά από υπόδειξη του Αγίου
- Η σωτηρία του Βασιλείου από τους Σαρακηνούς
- Ο Άγιος σώζει τον Δημήτριο από τη θάλασσα

- Ο Άγιος διώχνει τα δαιμόνια από το κατάρτι
- Ο Άγιος ενυπνιάζων τον έμπορο για το σιτάρι
- Η κοίμηση του Αγίου
- Ο τάφος του Αγίου

Η καλλιτεχνική παραγωγή που αφορά τον αγ. Νικόλαο και το πλήθος των σκηνών του βίου του έρχεται να υπομνηματίσει ότι πρόκειται για τον δημοφιλέστατο άγιο της ορθοδόξου Εκκλησίας. Οι εικόνες του, σαν εικονογραφημένα συναξάρια, κάνουν πασίγνωστο τον άγιο στα πέρατα της οικουμένης και μαρτυρούν την βιωματική σχέση και επαφή με τους πιστούς. Στο πρόσωπό του ο λαός αναγνώρισε τον άνθρωπο του Θεού και το διαχρονικό παράδειγμα πραότητος και ταπεινότητας.